

jank v sredogorju. Takoj spomladi bomo opravili več vzdrževalnih del na domu in v njegovi okolici, da bo septembra praznično opravljen pričakal svojo 50-letnico. Na Vršič bomo povabili likovne ustvarjalce iz Pošte in Telekom Slovenije in priredili že 18. slikarsko kolonijo Tineta Horvata. Leta 2001 smo pripravili Dnevnik 50 vrhov za 50 let PD PT in že pred koncem leta 2002 prejeli veliko žigosanih dnevnikov od planincev; ob jubileju jim bomo z veseljem podelili značke in diplome za osvojene vrhove. Prvo nedeljo v septembru 2003 bomo skupaj s preostalimi planinskimi prijatelji praznovali pri Poštarskem domu na Vršiču; imeli bomo 36. srečanje planincev Pošte in Telekom Slovenije. Oktobra se bomo spomnili na 50 let prehojene poti našega društva na slavnostni akademiji v Ljubljani. Ob tej priložnosti bomo razvili nov društveni prapor in izdali zbornik z opisom polstoletne zgodovine društva.

Za jubilejno leto smo s planinskimi skupinami iz Kranja, Nove Gorice in Novega mesta pripravili zelo bogat načrt izletov. S popestritvijo programa smo želeli pritegniti člane k večji udeležbi na naših izletih. Na 2. nočnem pohodu od Škofje Loke do Ljubljane smo imeli lani dvakrat več zadovoljnih udeležencev kot prejšnje leto. V jubilejnem letu našega društva jih bo zagotovo še več uživalo v nočnem razgledu na osvetljeno Ljubljano. V minulem letu smo imeli več zanimivih daljših potovanj v tuja gorstva. Nekaj se nas je poleti odpravilo v vzhodno Turčijo. Prevzeli sta nas lepota dežele in prijaznost kurdskih prebivalcev. Povzpeli smo se na več kot 5000 metrov visoko streho Turčije, Ararat. Še več se

nas je jeseni potikalo po jugu naše sosede Italije med aktivnimi vulkani, otoki in zgodovinskimi spomeniki. Letos se nas bo nekaj skušalo povzpeti na najvišji vrh Centralnih Alp Mont Blanc (4807 m), med trekingom na Kavkazu pa na najvišji evropski vrh Elbrus, ki se vzpenja 5643 metrov visoko na rusko-gruzijski meji. Poleg tega načrtujemo poletno planinsko potepanje po poljskih in slovaških Visokih Tatrah. Mladinski odsek je lani priredil dva planinska tabora za osnovnošolce in srednješolce v Moznici, študentje in mladi zaposleni pa so preživeli teden dni v italijanskih Dolomitih. Letos pripravljajo taborne na Vršiču, v Breginjskem kotu in v Dolomitih. V bogato dejavnost društva so bile lani dejavno vpete vse tri planinske skupine – iz Kranja, Novega mesta in Nove Gorice –, s katerimi smo se srečevali tudi na skupnih izletih.

Planinska skupina Nova Gorica je praznovala 40 let uspešnega dela. Pripravili so lepo praznovanje na planini Razor. Skupina je tudi nastopila kot glavni organizator 35. srečanja planinskih društev Pošte in Telekom Slovenije na Trstelju. Kljub nenaklonjenemu vremenu so naši gostoljubni in prijazni primorski člani več kot 300 planincev pripravili lep izlet in družabno srečanje z bogatim kulturnim programom.

Stane Tomšič

Ciril Meško šestdesetletnik

Ormoški planinci smo ponosni na jubilaranta Cirila Meška, ki prvega maja praznuje rojstni dan. Njegov oče Makso mu je znal vdihniti ljubezen do gora in še vedno se z velikim veseljem spominja prvih planinskih pustolovščin. Že kot majhen deček, z devetimi leti, je stal na vrhu Triglavu. Ko so Prleki leta 1962 (na Maksovo pobudo) ustanovili planinsko društvo, se je kaj kmalu aktivno vključil v delovanje. Z opravljenim vodniškim izpitom je popeljal veliko planincev s prleških gričkov na ponosne slovenske vršace. Leta 1987 je prevzel krmilo društva, uredil planinsko sobo s prizidkom ter dal pobudo za markiranje ormoške planinske poti. Na njegovi kmetiji v Lahoncih je bilo leta 1991 tudi slovesno odprtje poti. Planinci so pot lepo sprejeli, veliko jih jo je že prehodilo, nekateri se radi tudi vračajo. Vsakega je zelo vesel, rad ponudi dobro domačo kapljico, njegova skrbna žena Zina pa lačnim popotnikom postreže s kakšno domačo specialiteto iz krušne peči. Leta 2002 je opravil tečaj za markacista. Zdaj misli bolj skrbeti za urejenost »svoje« pot. Kljub obilici dela na kmetiji si vedno najde čas za planine. Rad se udeležuje planinskih pohodov, ki jih organizirajo druga društva. Najbolj mu je pri srcu Donačka gora (883 m), ki jo osvaja v vseh letnih časih. Za večletno prizadevno delo v društvu je lani ob 40-letnici PD Maksa Meška Ormož prejel zlati znak PZS.

Kazimir Perko

V spomin: Janez Krušič (1917–2003)

Rob stene, s katerega ni vrnitve

Je lahko beseda ob človekovem odhodu tudi požirek bistre vode iz izvira osebnega spomina? Se da kaj takega, vzeteza iz tako nezanesljivega in neobvezujočega gradiva, povedati na glas, celo objaviti v glasilu, namenjenem vsem, ki so jim gore pri srcu, ali pa morda velja le tistim, ki so njega, nič več na-

vročega med nami, poznali, ga spoštovali, ga imeli radi? ... Ko bi le bilo za vse prav.

Prek praga bivanja je stopil v večni spomin Janez Krušič, ena najpomembnejših osebnosti slovenskega alpinističnega dogajanja po drugi svetovni vojni, Jeseničan, ki je svoje rojstno mesto zaznamoval tako, da mu je naložil desetletja dolgo in odgovorno delo v planinski organizaciji, predvsem pa s svojimi številnimi vrhunskimi alpinističnimi dosežki. Mimo tega njegovega dela ne more objektivna planinska zgodovina, še manj alpinistična. Mora ga uvrstiti – in ga tudi uvršča – ob bok velikim gornikom skalašem, kakršni so bili Joža Čop, Miha Potočnik, Stanko Tomišek, Matevž Freligh, obe veliki dami slovenskega alpinizma Mira Marko Debelakova in Pavla Jesih, iz le nekoliko starejšega alpinističnega rodu pa samotni Uroš Župančič in mojstri z Grintovcev Boris Režek, Vinko Modic, brata Gregorina, Pavle Kemperle, oba Benkoviča ... da seveda ne pozabimo omeniti njegovega najzvestejšega soplezalca pri številnih prvenstvih, tudi že pokojnega Janka Šilarja. Koliko najlepših smeri po stenah Julijcev nosi njuno ime ...

Janez Krušič, ki smo ga še nedavno srečevali, ko je čilega koraka hodil po gorah, najpogosteje po martuljških brezpotjih, se je začel srečevati s stenami že v začetku štiridesetih let, po drugi svetovni vojni pa je odločno stopil v naše alpinistično dogajanje in se v nekaj

letih povzpel v slovenski alpinistični vrh, ki se je prav takrat, po velikem Čopovem dejanju v osrednjem stebri Triglavske stene, začel resno spoprijemati z dotlej v slovenski plezalski srenji le redkim znano in dosegljivo šesto težavnostno stopnjo. Hkrati je ves čas s srcem delal v jeseniškem planinskem društvu in mlajši rodovi se ga spominjamo kot dolgoletnega načelnika tamkajšnjega alpinističnega odseka, učitelja in velikega vzornika.

Moj spomin nanj sega tja v zgodnja šestdeseta leta zdaj že prejšnjega stoletja, ko sem prav pod njegovim skrbnim vodstvom napravil prve negotove alpinistične korake. Seveda v martuljških gorah, v katere je neizmerno rad zahajal. Nanje ga veže vrsta odličnih prvenstvenih vzponov s tistim največičastnejšim prek severne stene Špika. Vendar jih ni, teh martuljških gora, zaznamoval le kot prvenstveni plezalec, ampak tudi kot graditelj. Po njegovi zaslugi sta se namreč dvema skalaškima bivakoma, tistima v Veliki Dnini in na Gruntu pod Rokavi, Oltarjem in Dovškim križem, pridružila še dva, Za Akom pod široko pečjo in na Rušju pod Stenarjem in Dolkovo špico.

Vendar nas ni učil le plezalnih veščin; od nas je postopno zahteval več pristnega odnosa do gora, učil nas je z odprtimi očmi hoditi po gorskih prostranstvih, nam dajal knjige v roke in vedno poudarjal, naj pišemo, zapisujemo vse, kar smo doživljali, pa čeprav le v skromen osebni dnevnik. Njegovi dnevniški zapiski so neprecenljiv dokument o več kot šestih desetletjih življenja, povsem zavezanega goram.

Ko ne bi bilo leta 1952 in tragične nesreče v severni steni Špika in po zahtevni, nadvse tvegani reševalni akciji ne bi sledili hudi in z današnjega stališča povsem nepotrebnim nesporazumi, celo sodni epilog, bi Janez Krušič, dotlej eden izmed najbolje usposobljenih jeseniških gorskih reševalcev, to tudi ostal. Tako pa je po hudi krizi, ki je zajela slovensko gorsko reševalno službo, resnično prizadet zaradi

storjene krivice zapustil reševalne vrste. Vendar le Formalno, saj je v srcu bil in ostal reševalec. Zato pa je toliko več energije posvetil slovenskemu gorskemu vodništvu in je bil prvi in dolgoletni načelnik Komisije za gorsko vodništvo pri Planinski zvezi Slovenije. Do zadnjega dne je bil častni gorski vodnik z nazivom, ki mu ga je ob novi zakonski utemeljitvi in vključitvi v mednarodno gorskovodniško organizacijo podelilo Združenje gorskih vodnikov Slovenije.

Čeprav zaljubljen v martuljške gore in zimska prostranstva triglavskih dolin, je dolga desetletja izvedskemu obvladoval tako Julijce kot Grintovce, predvsem njihova ostenja; o tem zgovorno pripoveduje njegova »bilanca«, kot jo je sam rad imenoval: več kot 1200 plezalnih vzponov, letnih in zimskih, doma in na tujem, od tega kar 70 prvenstvenih. Tam, kjer med prvimi plezalci zasledimo njegovo ime, vemo, da bo plezanje zahtevno, vendar lepo, kajti njegove smeri so elegantne, polne domišljije. Zlasti z Jankom Šilarjem sta opravila tudi vrsto najzahtevnejših ponovitev v naših stenah; mednje sta v prvih letih po drugi vojni prav gotovo še sodila Čopov steber v Triglavu in Aschenbrennerjeva smer v Travniku.

Vabile so ga tudi tuje gore in kmalu je, čeprav časi odpravam na tuje niso bili naklonjeni, dobro poznal Visoke Ture, Osrednje in Zahodne Alpe, dokler leta 1966 ni prevzel vodstva alpinistične odprave na Kavkaz. Od tam smo se vrnili z vrsto lepih vzponov in celo dvema prvenstvenima v severnih stenah Gestole in Ullu Auza. Himalaja, ki bi jo tako rad videl, pa je slovenskim alpinistom na široko odprla vrata šele, ko njegove alpinistične ambicije niso več segale tako visoko.

Zato smo toliko več imeli od njega jeseniški planinci in mladi alpinistični rodovi. To so bili zlati časi odsekovih skupnih tur, ki so bile Janezovo veliko veselje, nam pa neusahljiv vir novih znanj in nepozabnih družbenj s starejšimi, bolj izkušenimi. Ni pa nas le zibal v plezalski zagnanosti, ampak je od nas terjal tudi

Ob zadnjem slovesu se je od Janeza Krušica na kranjskogorskem pokopališču poslovil Franc Ekar, predsednik Planinske zveze Slovenije:

»... ob trenutku večnega slovesa z gorami, ostenji, snežnimi strminami, osvajanji gorskega neznanega in prijatelji je tudi trenutek in čas zahvale: za vse storjeno za gore in slovensko planinstvo, kot tudi opravičilo za storjene ti krivice v planinski organizaciji, je zahvala in opravičilo, v imenu vsega slovenskega planinstva, še posebej PZS. Bil si legenda, intimnost, tajna in ostal boš večna velečina slovenskih gora. Cenjeni in spoštovani Janez, hvala ti za vse.«

konkretna koristna dejanja. Zato pod njegovo »komando« niso bile redke udarniške akcije, za kakršne danes ve le še malokdo. Delalo se je pri planinskih kočah in na planinskih potih, za katere je skrbelo jeseniško planinsko društvo. Ena najbolj zagnanih akcij, pri kateri je bil

V objemu matuljskih gora

(V spomin Janezu Krušicu)

Zvonko Čemažar

Amfiteater prazen je in pust,
ob njem pa katedrala
prebadajo nebo,
da vrisk začudenja iz ust
tam prebudi negibne skale,
ki si žele le to,
da take bi ostale,
da nič jih ne bi pohodilo
in sen, ki v vsaki zdaj molči,
naj trajal bi še dolgo dni.

Tam Špik je in Široka peč,
kaj bi oko hotelo še več;
tu pravljica se ne konča,
začetek tu je lepega.
Matuljek pa v dolini spi.
Ne sanja, kvišku zre oči.

»šep«, je bila graditev zavetišča na Zadnjem Voglu, med katero so se zakresale tudi iskre, saj je sem tja kdo vendarle »pobegnil« na kakšno plezarijo. Pa se je vedno vse lepo uredilo in padle so celo pohvale in čestitke.

Naj mi bo, kot že rečeno, za konec dovoljen povsem osebni spominski utrinek.

Prav na začetku mojega alpinističnega udejstvovanja, davnega leta 1962, je Janez nas najmlajše z odseka za več dni popeljal v Zahodne Julijce, seveda s skupinskim potnim listom in s takrat običajnimi zapleti in nagajanjem na naši strani meje, v Ratečah. Z gorami onstran meje me je zastrupil za vse življenje, saj sem pod njegovim skrbnim vodstvom iz Zajezere »osvojil« Škrbini Prednje in Zadnje Špranje, bil na Višu in Kostrunovih špicah, na Velikem Nabojisu in Poldnašnji špici, najbolj pa mi je še danes živo v spominu meglen ponevihtni dan, ko smo se ob vračanju iz Zajezere zaustavili še pri Belopeških jezerih, seveda nič več v Zahodnih Julijcih, in se povzpeli po znameniti »Ferrati« Via della Vita v Vevnici na Rob nad Zagačami in naprej po vzhodnem grebenu prek Hude škrbine na vrh Mangarta. To je bil kljub žicam in varovalom moj resnični alpinistični krst.

Zdaj je vse to shranjeno v spominu tistih, ki smo imeli srečo vsaj delček svojega gorniškega življenja preživeti z njim. In kadar bo ta spomin še posebno živ, naj vsak le stopi na kranjskogorsko pokopališče, na kakšen kratek pogovor z njim, ki počiva tam in nanj zro gore, s katerimi je bil vse življenje povezan z najzvestejšo ljubeznijo.

Mitja Košir

V prejšnji številki Planinskega vestnika je pri članku Ujetih pet minut izpadel podatek o avtorju prispevka. Avtorju, Pavletu Kozjeku, se iskreno opravičujemo za nevednost.

Uredništvo

Energija iz vodika

V planinski koči Radsee (2300 m nad morjem) v pokrajini Bolzano v Italiji so prvič v evropskem visokogorju uporabili vodik za pridobivanje električne energije. Doslej se je koča oskrbovala z elektriko iz dizelskega generatorja, zdaj pa so namestili posebno enoto za izgorevanje vodika. Gorivne celice zagotavljajo neodvisno energetsko oskrbovanje, ki je ekološko popolnoma čisto in ne povzroča hrupa. Sistem sestoji iz 10 enot, ki dobavljajo moč 10 kW. Napajajo se z vodikom, ki je shranjen v plinskih jeklenkah. Preizkusili bodo še nove možnosti za shranjevanje vodika, s katerimi bi bilo mogoče izboljšati neodvisno oskrbo z energijo. Projekt je v mednarodnem letu gora 2002 v sodelovanju z avtonomno pokrajino Bolzano začelo izvajati podjetje SGS Future. Več o tem na <http://www.sgsfuture.it>. I.M.

PLANINSKI
vestnik
www.planinski-vestnik.com

V naslednjih številkah:

Strela in nevihta

Ovčja vas in Zajzera

Naša hoja na Triglav

Sfinga in kozorog

Direktna smer v

Mrzli gori